

בע"ח (חיפה) 49058-01-17 - קוסאי כליליה נ' מדינת ישראל

בע"ח (חיפה) 49058-01-17 - קוסאי כליליה נ' מדינת ישראל שלום חיפה

בע"ח (חיפה) 49058-01-17

קוסאי כליליה (עציר)

נגד

מדינת ישראל

בית משפט השלום בחיפה

[16.02.2017]

כבוד השופט זיו אריאלי

החלטה

בפני בקשה לעיון בחומר חקירה (לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), תשמ"ב-1982; להלן: החוק). רקע וטענות הצדדים:

- נגד המבקש הוגש כתב אישום בו מיוחסות לו עבירות של התפרצות לבית מגורים, גניבה והפרת הוראה חוקית.
- ראיה מרכזית בנדבך ראיות התביעה, היא טביעת אצבע של המבקש, אשר נמצאה על חלון בדירת המתלונן. לבקשת ב"כ המבקש, העבירה המשיבה לעיון את תיק העבודה הרלבנטי, מאת המחלקה לזיהוי פלילי.
- במסגרת הבקשה עותר המבקש כי יועברו לעיון החומרים הבאים:
"כל הנחיות מז"פ הרלבנטיות לבדיקות ולחוות דעת טביעת האצבע אשר הוגשה בתיק הנדון, רשימת כל טביעות האצבע אשר נבדקו במסגרת בדיקת "האפיס" שבוצעה בתיק הנדון"
- לטענת ב"כ המבקש, ההנחיות של מעבדות מז"פ נחוצות להגנה, שכן רק בדרך זו יוכל המבקש לבחון אם הבדיקות אשר בוצעו על ידי המשיבה - אכן נערכו לפי אמות מידה מדעיות ראויות. לטענת המבקש, בע"פ 9724/02 אבו חמאד נ' מדינת ישראל (22.10.2003) נקבע כי קבילותה של בדיקה מדעית תיעשה בהתבסס על מספר מבחני משנה, לרבות הוכחה כי הבדיקה נערכה על פי הכללים הנדרשים על פי השיטה המדעית הרלבנטית. משכך, הרי שעיון בהנחיות מז"פ חיוני לצורך עריכת ביקורת, אם תוצאות הבדיקות הן נכונות ומדויקות. בנוסף, נטען כי אם יתברר שעורכי הבדיקות פעלו בניגוד להנחיות - ייתכן כי יהיה בידי המבקש להעלות טענות באשר לקבילות הראיה.

5. המשיבה מתנגדת לבקשה. לטענתה, הבקשה אינה עומדת במבחן הרלבנטיות. המדובר בבקשה כללית, ואין בפי המבקש טעמים קונקרטיים להיעתר לבקשתו. אף הטענה בדבר מרכזיותה של ראית טביעת האצבע בתיק הנדון אין בה כדי להוביל למסקנה שונה בדבר הרלבנטיות של נהלי המעבדה בתיק זה. דיון והכרעה:
6. לאחר שעיינתי בכתבי הטענות ושמעתי את טיעוני הצדדים - נחה דעתי כי דין הבקשה להידחות.
7. זכותו של נאשם לעיין בחומר חקירה מעוגנת בסעיף 74(א) לחסד"פ. זכות זו נגזרת מהזכות להליך פלילי הוגן, והיא מהווה אחת מזכויות היסוד של נאשם במשפט פלילי. המדובר בכלי הגנה חיוני, שמטרתו למצות את יכולתה של ההגנה להגיע לראיות ולמידע שיש בהם כדי להועיל להגנת הנאשם, ולהבטיח קיומו של משפט הוגן.
8. על אף מעמדה וחשיבותה, אין הזכות לעיין בחומר חקירה זכות מוחלטת. לא כל חומר אשר יש לו שייכות כללית לאישומים - ייחשב כחומר חקירה כמובנו בסעיף 74(א) הנ"ל. בתי המשפט, על ערכאותיהם השונות, עמדו על כך באינספור החלטות, ובניסוחים שונים. נקבע, כי בית המשפט לא יתיר "מסע דיג" בלתי ממוקד, וכי אין להביא בחשבון אפשרויות הגנה ערטילאיות שאינן נראות לעין [ר' למשל בג"צ 233/85 אלהוזייל נ' משטרת ישראל, פ"ד לט (4) 124; בש"פ 8252/13 מדינת ישראל נ' שיינר ואח' (23.1.2014); בש"פ 2632/00 פלוני נ' מדינת ישראל, תק-על 2000 (2) 1287].
9. נהלי מעבדת מז"פ וההנחיות הפנימית באשר לאופן ביצוע הבדיקה - אינם נוגעים באופן ישיר לאישום. הנגיעה שלהם כללית יותר, שכן מדובר בבקשה לעיין במסמכים המלמדים על עקרונות כלליים ונהלים כללים לפיהם ביצעו טכנאי מז"פ ומעבדת מז"פ את הבדיקות; המבקש עותר לעיין במסמכים אשר ייתכן ובכוחם ללמד - באופן כללי - כי המעבדה אינה עומדת בכללים ובסטנדרטים ראויים.
10. אשר לנהלים וסיווגם כחומר חקירה - המגמה העולה מקריאת הפסיקה היא כי אין לראות בנהלים פנימיים של המעבדה משום חומר חקירה. נקבע לא אחת, כי אין באפשרות הכללית המועלית על ידי ההגנה, לפיה ייתכן והנהלים יסייעו בידה להפריך את בדיקות המעבדה, כדי למקם את נהליה הפנימיים של המעבדה במשבצת הרואה נהלים אלו כחומר חקירה לפי סעיף 74 לחסד"פ. כך למשל נקבע בבש"פ 6717/12 מדינת ישראל נ' ברוך אהרון (18.12.2012):
- "האם הנחיות העבודה של מעבדות הזיהוי הפלילי, המידע הנוגע לחומרי הבדיקה ושאר המסמכים שביקש המשיב הם "רלוונטיים" במובן הנדרש לבקשה המוגשת במסגרת סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי? לטעמנו, התשובה לשאלה זו היא שלילית.

במקרה הנוכחי, לא מצאנו כי יש להרחיב את היקף המידע הנכלל תחת ההגדרה "חומר החקירה הרלוונטי" כך שיכלול בתוכו, באופן גורף, את המסמכים שבהם המשיב ביקש לעיין. לא עלה בידו של המשיב, על אף בקשותינו החוזרות ונשנות, ליצור לעצמו נקודת אחיזה המסבירה מדוע ברצונו לעיין בכל המידע שדרש. פרט להסברים הנוגעים לרצונו לבחון את תפוגת החומרים שהיו בשימוש בעת הבדיקה ואת האפשרות כי לא ניתן להסתמך עליהם לפי סטנדרטיים מקובלים, לא שמענו מפיו דברים משכנעים מדוע המסמכים המבוקשים רלוונטיים וראויים להיכלל במסגרת חומר חקירה. אין באפשרות הכללית כי ייתכן וחומר החקירה יסייע בידו כדי להכריע כי מדובר במסמכים רלוונטיים, במובנו של סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי. הרחבה שכזו לגישת בית המשפט לעניין חומר חקירה אינה תורמת לזכותו של הנאשם להליך הוגן והיא עלולה לפגוע בהליך הפלילי".

ור' גם ע"ח (ב"ש) 47710-04-13 מדינת ישראל נ' אבו לטיף (22.5.2013);
מ"ת (ת"א) 31001-03-15 מדינת ישראל נ' פרל (3.8.2015) והאסמכתאות שם;
ע"ח 28980-09-14 בתי הזיקוק ואח' נ' מדינת ישראל (18.9.2014);
מ"ת (ב"ש) 22431/09 נחמיאס נ' מדינת ישראל (26.6.2011);
ע"ח 18654-11-14 מדינת ישראל נ' חברת מחצבות ורד בע"מ (14.12.2014).

11. אמנם, ייתכנו מקרים בהם תוכח זיקה ישירה לאישום, או כי זירת המחלוקת תתחום גם את הנהלים הפנימיים כחומר אשר יש לו זיקה ממשית לביורר האשמה (למשל, במקרה בו תיטען טענה ספציפית ובעלת אחיזה בראיות, המלמדת על כשל או פגם בעבודת המעבדה).

12. ואולם, בהיעדר אחיזה שכזו, הרי שעתירת המבקש נותרה בבסיסה עתירה כללית לקבלת נהלים הנוגעים לבדיקות שנערכו במעבדה. יש לזכור עוד בהקשר זה כי המבקש כפר כפירה כללית בעובדות כתב האישום, ואף במהלך הדיון בפני לא נטענה כל טענה קונקרטית באשר לפגמים שנפלו בבדיקות מז"פ.

13. יש אף לתת את הדעת לכך, כי משמעת קבלת עתירתו של המבקש היא כי בכל תיק בו נערכות בדיקות מעבדה (בין אם במעבדות מז"פ, במכון לרפואה משפטית או כל מעבדה אחרת) - הרי שהנהלים והוראות המעבדה בכל אחד מהתחומים יהפכו לחלק מחומר החקירה, ללא צורך בזיקה ממשית וקונקרטית להגנת הנאשם. כפי שנקבע על ידי בית המשפט המחוזי בעניין נחמיאס שהובא לעיל, המדובר בתוצאה המרחיקה את הגדרת "חומר חקירה" לעבר מחוזות רחוקים, אף מעבר ל"פריפריה" של כתב האישום.

14. סיכומו של דבר - המסמכים אליהם מתייחסת בקשת המבקש הם מסמכים כלליים, שאינם נוגעים ישירות ובאופן ממשי לאישום הספציפי. טענת ההגנה אותה המבקש מעוניין לבסס (בדבר בחינת האפשרות כי המעבדה פעלה שלא בהתאם לנהלים, או בניגוד לסטנדרטים מקובלים בעולם) - היא טענה ערטילאית הנעדרת בשלב זה אחיזה בראיות.

14. אשר לחלק השני של בקשת המבקש (רשימת כל טביעות האצבע אשר נבדקו במסגרת בדיקת "האפיס") - דעתי היא כי לא הונחה בפני תשתית ראייתית מספקת המצדיקה היעדרות לבקשה. אציין כי עיקר בקשתו הכתובה של המבקש מתייחס להנחיות הפנימיות של מעבדת מז"פ. במהלך הדיון בעל פה טען ב"כ המבקש, כי בקשתו הנוספת היא לקבלת "כל הבדיקות שלמעשה רצו על מנת לבחון התאמה עם אחרים/אלמונים", ובהמשך ציין כי "זה כל רשימת טביעות האצבע אליהן הושוותה טביעת האצבע שנלקחה על ידי מז"פ מהחלון".

כאמור, לעת הזו לא הונחה בפני תשתית ראייתית לביסוס בקשתה זו של ההגנה. אין בידי נתונים על מנת לקבוע, למשל, אם נתוני טביעות האצבע אליהן הושוותה טביעת האצבע הרלבנטית - נשמרו; אם מדובר ברשימה אקראית, או שההשוואה היא לטביעות אצבע בעלות מאפיינים דומים; בכמה טביעות אצבע מדובר וכיוצ"ב.

משכך, ולעת הזו - הבקשה לקבלת רשימת טביעות האצבע אליהן הושוותה טביעת האצבע הרלבנטית - נדחית, בהיעדר אחיזה בראיות המבססת את היותה של הרשימה "חומר חקירה".

15. מובן, כי אין במסקנתי זו (ביחס לשני חלקי הבקשה) כדי לסתום את הגולל על האפשרות שבסופו של יום יועברו המסמכים המבוקשים לעיונו של המבקש. עדיין פתוחה בפני המבקש הדרך לחקור במסגרת ההליך העיקרי את עורכי הבדיקות ואת אנשי המז"פ הרלבנטיים. ככל שיעלה בכך הצורך, יוכלו המבקש להעלות טענותיו לקבלת המסמכים במסגרת סעיף 108 לחסד"פ, מאת המותב השומע את התיק העיקרי.

16. סוף דבר, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, כ' שבט תשע"ז, 16 פברואר 2017, בהעדר הצדדים.